

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2013

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

4 Απριλίου 2013

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **9 Μαΐου 2013**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΕ ΚΑΙ ΕΥΡΩΖΩΝΗ**

Το οικονομικό κλίμα επιδεινώνεται ελαφρά τον Μάρτιο, μετά από τέσσερις μήνες συνεχούς ανόδου, τόσο στην Ευρωζώνη, όσο και στην ΕΕ¹, με το σχετικό δείκτη να χάνει από 1,1 και 0,6 μονάδες αντίστοιχα, φθάνοντας στις 90,0 και 91,4 μονάδες. Ως αποτέλεσμα, ο δείκτης οικονομικού κλίματος και στις δύο ζώνες υστερεί ακόμη αρκετά από το μακροχρόνιο μέσο όρο του.

Στην **Ευρωζώνη**, η επιδείνωση του κλίματος οφείλεται σε εξασθένηση των επιχειρηματικών προσδοκιών σε όλους τους τομείς, με την **καταναλωτική εμπιστοσύνη** να παραμένει αμετάβλητη (+0,1). Συγκεκριμένα, στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη μειώθηκε κατά 1,2 μονάδες, εξέλιξη παρόμοια με εκείνη των **Υπηρεσιών** (-1,4) και του **Λιανικού Εμπορίου** (-1,5), με τη χαμηλότερη πτώση να προέρχεται από τις **Κατασκευές** (-0,6). Από τις πέντε μεγαλύτερες χώρες της Ευρωζώνης, το οικονομικό κλίμα επιδεινώθηκε τον Μάρτιο σε τρεις από αυτές, ήτοι στην Γαλλία (-1,7), την Γερμανία (-1,6) και την Ισπανία (-0,9), ενώ παρέμεινε σχετικά σταθερό στην Ολλανδία (-0,3), ενώ βελτιώθηκε μόνο στην Ιταλία (+1,4).

Στην **ΕΕ**, οι σχετικές μεταβολές ανά τομέα είναι ανάλογες με εκείνες της Ευρωζώνης στη **Βιομηχανία**, το **Λιανικό Εμπόριο**, αλλά και στην πλευρά της **καταναλωτικής εμπιστοσύνης**. Έτσι, η μικρότερη πτώση του σχετικού δείκτη στην ΕΕ σε σχέση με την Ευρωζώνη προέρχεται από τη βελτίωση του κλίματος στις **Υπηρεσίες** (+1,1) και τη σχετική σταθερότητα στις **Κατασκευές** (+0,3). Σε επίπεδο χωρών, η βασική αιτία για τη διαφορά μεταξύ των δύο δεικτών είναι η ανάκαμψη του κλίματος στις δύο μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες εκτός Ευρωζώνης, το Ην. Βασίλειο (+1,1) και την Πολωνία (+1,7).

Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώνονται στις -11,8 και -11,5 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι *προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής* βελτιώνονται ελαφρά στην ΕΕ και δεν μεταβάλλονται στην Ευρωζώνη, ενώ οι *εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης* υποχωρούν και στις δύο ζώνες, περισσότερο όμως στην Ευρωζώνη. Τέλος, οι *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* κλιμακώνονται και στις δύο ζώνες και περισσότερο στην ΕΕ, καταγράφοντας έτσι διόγκωση.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώνονται στις -4,9 μονάδες στην ΕΕ και στις -6,7 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους* παραμένουν αμετάβλητες και στις δύο ζώνες, ενώ οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* βελτιώνονται στην ΕΕ κατά 3 μονάδες και επιδεινώνονται οριακά στην Ευρωζώνη. Τέλος, οι αρνητικές *προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης* αμβλύνονται στην Ευρωζώνη, αλλά δεν μεταβάλλονται στην ΕΕ.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες κινούνται στις -13,1 και -17,6 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι αρνητικές *εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* μεταβάλλονται αρνητικά στην Ευρωζώνη και την ΕΕ, ενώ στις *εκτιμήσεις για τα αποθέματα* σημειώνεται ελαφρά διόγκωση στην ΕΕ και μικρότερη στην Ευρωζώνη. Τέλος, σημαντική

¹ Τα ευρωπαϊκά στοιχεία αναθεωρήθηκαν τον Ιανουάριο 2013

πτώση πέντε και τριών μονάδων αντιστοίχως καταγράφει ο δείκτης των προβλέψεων για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα.

- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινείται στις -30,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -30,3 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών υποχωρούν ελαφρά στην ΕΕ και οριακά στην Ευρωζώνη, εξέλιξη ανάλογη με εκείνη στις προβλέψεις για την απασχόληση.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται εκ νέου στις -21,6 και -23,5 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους παραμένουν σχεδόν αμετάβλητες και στις δύο ζώνες, ενώ επιδεινώνονται οριακά στην ΕΕ οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Η πρόθεση για αποταμίευση μεταβάλλεται αρνητικά, αλλά ήπια και στις δύο ζώνες, ενώ τέλος, ο δείκτης προβλέψεων για την εξέλιξη της ανεργίας βελτιώνεται ελαφρά και στις δύο ζώνες.
- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος) παραμένει εν πολλοίς αμετάβλητος στην ΕΕ (+6,3 μονάδες) και υποχωρεί οριακά στην Ευρωζώνη (-3,5 μονάδες). Από τα επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων επιδεινώνονται οριακά στην ΕΕ και αισθητά, κατά 5 μονάδες, στην Ευρωζώνη, ενώ πτωτικά κινούνται και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης, περισσότερο στην Ευρωζώνη. Αντίθετα, στις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο, ο σχετικός δείκτης κερδίζει περί τις 7 και 10 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα.

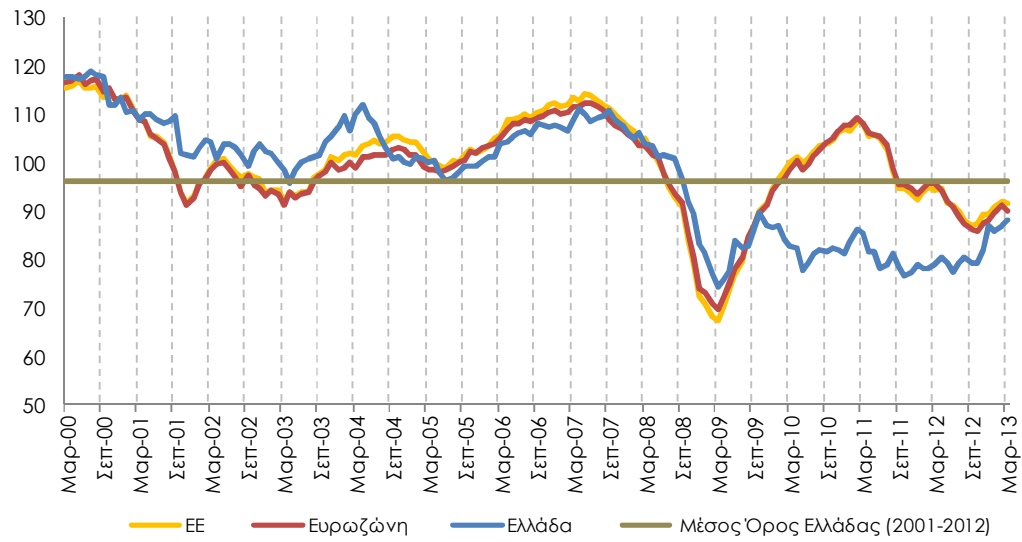
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2012=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012				
ΕΕ-27	67,2 Μαρ-09	114,1 Ιουν-07	99,1	93,9	79,8	101,7	101,0	90,7				
Ευρωζώνη	69,8 Μαρ-09	113,5 Ιαν-01	98,5	94,1	80,8	101,1	101,7	90,2				
Ελλάδα	74,4 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	96,1	98,6	82,0	82,0	80,6	80,0				
Περιοχή	2012											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	93,8	95,0	94,4	94,5	91,6	91,3	89,9	87,9	87,0	87,2	89,4	89,3
Ευρωζώνη	94,6	95,7	95,9	94,4	91,8	90,9	88,9	87,2	86,1	85,7	87,2	88,0
Ελλάδα	78,2	78,2	79,0	80,4	79,2	77,3	79,4	80,2	79,4	79,2	82,1	86,9
Περιοχή	2013											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	90,8	92,0	91,4									
Ευρωζώνη	89,5	91,1	90,0									
Ελλάδα	85,8	86,9	88,1									

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα
(1990-2012=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

ΕΛΛΑΔΑ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ, ΜΙΚΤΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

Ο **Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα** κινείται τον Μάρτιο στις 88,1 μονάδες (από 86,9 μονάδες τον Φεβρουάριο), στο υψηλότερο σημείο του από τον Οκτώβριο του 2009. Βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών σημειώνεται τον Μάρτιο στη Βιομηχανία και το Λιανικό Εμπόριο, ενώ αντίθετα, το κλίμα επιδεινώνεται στις Υπηρεσίες και περισσότερο στις Κατασκευές. Η ήπια βελτίωση του οικονομικού κλίματος από τις αρχές του έτους φαίνεται να παγιώνεται, παρά τη μεγάλη πίεση στην οποία βρίσκονται καταναλωτές και επιχειρήσεις. **Οι πολύ μεγάλες αβεβαιότητες που χαρακτήριζαν την προηγούμενη χρονιά έχουν σίγουρα αμβλυνθεί, ενώ η συμπεριφορά των οικονομικών μονάδων, νοικοκυριών και επιχειρήσεων βρίσκεται σε φάση προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Οι αποπληρωμές μέρους των ληξιπρόθεσμων οφειλών του Δημοσίου, η κινητικότητα στον τομέα των επενδύσεων, η επιστροφή καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα επιδρούν θετικά. Όμως ταυτόχρονα η ανεργία εξακολουθεί να αυξάνεται, ειδικά η μακροχρόνια ανεργία, εξέλιξη που επηρεάζει δυσμενώς μια σειρά από οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους, από τη φοροδοτική ικανότητα και τους πόρους των ασφαλιστικών ταμείων ως την κοινωνική συνοχή. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας έχει πραγματοποιηθεί πριν τις αρνητικές εξελίξεις των τελευταίων εβδομάδων (ιδιαίτερα της Κύπρου), επομένως αβεβαιότητες που προέκυψαν έκτοτε ενδεχομένως να μην αποτυπώνονται στην παρούσα έρευνα.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής βελτιώνονται σημαντικά, αντίθετα με τις εκτιμήσεις για το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, αλλά και τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα που επιδεινώνονται.
- στις **Υπηρεσίες**, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους παραμένουν δυσμενείς, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων, με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να επιδεινώνονται περαιτέρω.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις επιδεινώνονται, ενώ οι αρνητικές εκτιμήσεις για τα αποθέματα ενισχύονται. Ωστόσο είναι οι προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές των πωλήσεων που κερδίζουν αισθητά έδαφος.
- στις **Κατασκευές**, οι δυσμενείς προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων εντείνονται σημαντικά, ενώ οι χαμηλές προσδοκίες για την απασχόληση του τομέα καταγράφουν οριακή άνοδο.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού εντείνονται ελαφρά, ενώ αντίθετα οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας βελτιώνονται. Η ανάκαμψη στις υποτονικές προθέσεις για αποταμίευση το επόμενο 12μηνο αντισταθμίζεται από τις δυσμενέστερες προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ, ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ ΑΠΟ ΕΞΑΓΩΓΕΣ**

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία**, μετά από ένα δίμηνο σταθερότητας περί τις 84 μονάδες, ανακάμπτει τον Μάρτιο στις 87,1 μονάδες, στην υψηλότερη επίδοσή του από τον Σεπτέμβριο του 2008. **Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, είναι η συνεχιζόμενη ανοδική πορεία στις προβλέψεις για την παραγωγή της επόμενης περιόδου που έλκει το δείκτη προς τα πάνω, σε συνδυασμό με τη μικρή αποκλιμάκωση των αποθεμάτων, αφού οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση εξακολουθούν να είναι πολύ δυσμενείς τον Μάρτιο.** Αναλυτικότερα:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, ο σχετικός δείκτης υποχωρεί περαιτέρω, στις -44 μονάδες (από -38), με το 46% των επιχειρήσεων του τομέα (από 41%) να δηλώνει χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και μόλις το 2% να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, ο σχετικός δείκτης κινείται και τον Μάρτιο ανοδικά, ενισχύοντας έτσι το θετικό του πρόσημο στις +16 μονάδες (από +5). Μόνο το 13% των επιχειρήσεων προβλέπει πτώση της παραγωγής στο επόμενο τρίμηνο, ενώ το 28% αναμένει άνοδο.

γ) Οι εκτιμήσεις για τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων** κινούνται πτωτικά, με το σχετικό ισοζύγιο να υποχωρεί ελαφρά, στις +6 μονάδες (από +9). Το 17% των επιχειρήσεων αναφέρει το τελευταίο τρίμηνο υψηλά για την εποχή αποθέματα, ενώ το 12% εκτιμά το αντίθετο.

δ) Οι δείκτες που συνδέονται με την **εξαγωγική δραστηριότητα των επιχειρήσεων** καταγράφουν όλοι θετικές μεταβολές τον Μάρτιο: οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο**, όσο και οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** κερδίζουν από 2 και 5 μονάδες αντίστοιχα, με τα σχετικά ισοζύγια να διαμορφώνονται στις +4 και +21 μονάδες, ενώ και οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** εξομαλύνονται ελαφρά, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις -24 (από -29) μονάδες.

ε) Ανοδικά κινείται ο δείκτης στις **προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες**, φθάνοντας στις +3 μονάδες (από -5), ενώ από την άλλη πλευρά, οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις** διευρύνονται ελαφρά (στις -9 από -5 μονάδες ο σχετικός δείκτης). Τα 3/10 των επιχειρήσεων εκτιμούν πτώση των πωλήσεων το τελευταίο διάστημα, έναντι του 22% που αναμένει άνοδο.

στ) Παρά τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις, οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** παραμένουν, σε χαμηλά επίπεδα (3,7 μήνες), με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να διαμορφώνεται στο 64,3%.

ζ) Αξιοσημείωτη άνοδος καταγράφεται στο δείκτη **προβλέψεων για την απασχόληση**, ο οποίος κερδίζει 18 μονάδες, ανερχόμενος στις -7 μονάδες. Μόνο το 12% (από 27%) των επιχειρήσεων του τομέα προβλέπει μείωση θέσεων εργασίας το επόμενο διάστημα, ενώ υπάρχει και ένα 5% (από 2%) που αναμένει άνοδο.

η) Πτωτική είναι η τάση στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών**, με το σχετικό δείκτη να επανέρχεται σε αρνητικά επίπεδα, στις -4 μονάδες. Η συντριπτική πλειονότητα πάντως των επιχειρήσεων (84%) προβλέπει σταθερότητα το επόμενο διάστημα.

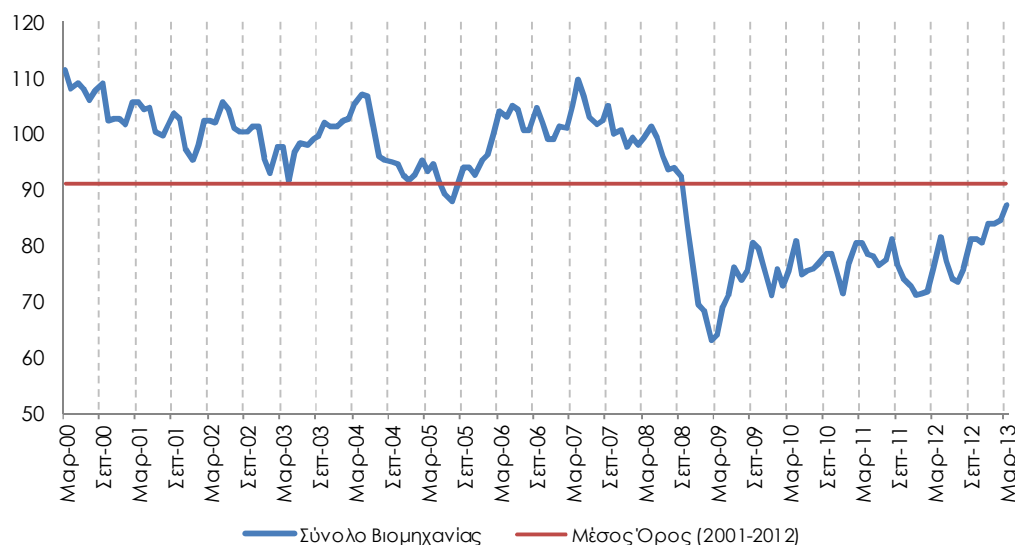
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Βιομηχανία (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012		
		62,8 Φεβ-09	109,5 Απρ-07	90,9	91,9	72,1	75,8	76,9	77,2		
2012											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
71,4	71,6	75,7	81,6	77,1	74,1	73,5	75,8	80,9	81,0	80,4	83,6
2013											
I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
83,7	84,4	87,1									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

θ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις επιδεινώνονται σε σχέση με τη μέτρηση Δεκεμβρίου προς την εγχώρια αγορά, όπου το σχετικά χαμηλό θετικό ισοζύγιο υποχωρεί στις +7 μονάδες (από +15), αλλά αντίθετα βελτιώνονται προς την ΕΕ (+6 μον.) και ελαφρά προς τον υπόλοιπο κόσμο (+9 από +7 μον.).

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι επιχειρηματικές προσδοκίες βελτιώνονται τον Μάρτιο σημαντικά στα Κεφαλαιουχικά Αγαθά και λιγότερο στα Καταναλωτικά. Αναλυτικότερα:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά Αγαθά** αυξάνεται στις 88,5 μονάδες (από 85,9). Οι προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες βελτιώνονται σημαντικά, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις +24 μονάδες (από +7), ενώ αντίθετα στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα και εκείνες των παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης καταγράφεται μικρή επιδείνωση

(στις +10 και -38 μονάδες από +6 και -34 μονάδες αντίστοιχα οι σχετικοί δείκτες). Όλοι οι εξαγωγικοί δείκτες βελτιώνονται και περισσότερο οι εξαγωγικές προβλέψεις (+22 από +16 μονάδες) και οι τρέχουσες εκτιμήσεις (+3 από +17 μονάδες). Οι προβλέψεις για την απασχόληση κερδίζουν έδαφος και αλλάζουν πρόσημο (+1 από -11 μον. το ισοζύγιο), ενώ στις τιμές, ο σχετικός δείκτης σημειώνει περαιτέρω πτώση (-4 από 0 μον.), με το 82% των ερωτηθέντων να αναμένει σταθερότητα. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων σημειώνεται ανάκαμψη του σχετικού ισοζυγίου σε σχέση με την προηγούμενη μέτρηση στις εκτιμήσεις για τις αγορές της ΕΕ και τις υπόλοιπες αγορές, ενώ παρουσιάζεται υποχώρηση στην εγχώρια αγορά.

Άνοδο 10 μονάδων σημειώνει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, κινούμενος στις 83,2 μονάδες. Ο δείκτης των προβλέψεων για την παραγωγή, μετά την αισθητή υποχώρηση του περασμένου μήνα, σκαρφαλώνει τον Μάρτιο στις +7 μονάδες (από -30), ενώ ως προς τα αποθέματα καταγράφεται σημαντική αποκλιμάκωση (-9 από +9 μον. ο δείκτης). Αντίθετα, οι εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση κινούνται πτωτικά (-63 από -37 μονάδες ο δείκτης), ενώ από τους εξαγωγικούς δείκτες, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες εξαγωγές και τις παραγγελίες εξωτερικού υποχωρούν, αντισταθμιζόμενες όμως από την κατακόρυφη άνοδο των προβλεπόμενων εξαγωγών (+55 από -12 μον. ο δείκτης). Οι έντονα δυσμενείς προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώνονται (-30 από -79 μον. το ισοζύγιο), ενώ ως προς τις τιμές, 9 στις 10 επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα. Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα για την ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων καταγράφεται ήπια επιδείνωση προς όλους τους προορισμούς.

Στα ίδια επίπεδα παραμένουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ενδιάμεσα Αγαθά** τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται εκ νέου στις 86,9 μονάδες. Η ελαφρά πτώση, τόσο στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής (+11 από +14 μον. το σχετικό ισοζύγιο), όσο και στις προβλέψεις για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση (-46 από -42 μον. το σχετικό ισοζύγιο) αντισταθμίζεται από την πτώση του δείκτη των αποθεμάτων κατά 8 μονάδες (στις +4). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, η τάση στους εξαγωγικούς δείκτες, αλλά και στις προβλέψεις για την απασχόληση είναι ελαφρώς πτωτική, με το ισοζύγιο της τελευταίας να περιορίζεται στις -14 (από -11) μονάδες και το 15% των επιχειρήσεων να αναμένει περαιτέρω απώλειες στις θέσεις εργασίας, όταν μόλις το 2% προβλέπει το αντίθετο. Στις προβλεπόμενες τιμές, ο σχετικός δείκτης κινείται πτωτικά τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις -4 (από +5) μονάδες, ενώ τέλος, σε σχέση με τη μέτρηση Δεκεμβρίου, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την ανταγωνιστική τους θέση παραμένουν στα ίδια επίπεδα στην εγχώρια και τις υπόλοιπες αγορές και βελτιώνονται ως προς την ευρωπαϊκή.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ ΛΟΓΩ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές, μετά από ένα δίμηνο ανόδου, κινείται πτωτικά τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις 47,1 μονάδες (από 55,0), επίδοση ανώτερη πάντως έναντι της αντίστοιχης περυσινής (33,2 μονάδες). **Οι απαισιόδοξες προβλέψεις των επιχειρήσεων για τις προγραμματισμένες εργασίες τους διευρύνονται – εξέλιξη εκπορευόμενη από τα Δημόσια Έργα – ωθώντας το συνολικό δείκτη προς τα κάτω, αφού στην προβλεπόμενη απασχόληση σημειώνεται μικρή θετική μεταβολή.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης του προγράμματος εργασιών των επιχειρήσεων χάνει εξολοκλήρου τις μονάδες που κέρδισε τον περασμένο μήνα

και διαμορφώνεται στις -80 μονάδες (από -63), με το 84% των επιχειρήσεων (από 73%) να διατυπώνει απαισιόδοξες προβλέψεις για τα επίπεδα των εργασιών του το επόμενο τρίμηνο. Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώνονται, αν και οριακά (στις -30 από -32 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών καταρρακώνονται στα χαμηλότερα επίπεδα από τις αρχές του έτους (στις -53 από -6 μονάδες το ισοζύγιο). Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διευρύνονται οριακά στους 19,5, ενώ σε επίπεδο τιμών, υπερισχύουν ελαφρά οι προβλέψεις αποκλιμάκωσης έναντι των προβλέψεων ανόδου, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -4 μονάδες (από +8). Τέλος, μόλις το 3% αναφέρει εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 54% των επιχειρήσεων να επισημαίνει την ανεπαρκή χρηματοδότηση, το 30% τη χαμηλή ζήτηση και το 10% την ύφεση και τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες, τις καθυστερήσεις πληρωμών, τα γραφειοκρατικά εμπόδια, τις οφειλές του Δημοσίου, την υψηλή φορολογία κ.α. ως τα κυριότερα προσκόμματα λειτουργίας.

Στους επιμέρους κλάδους σημειώνονται τα εξής:

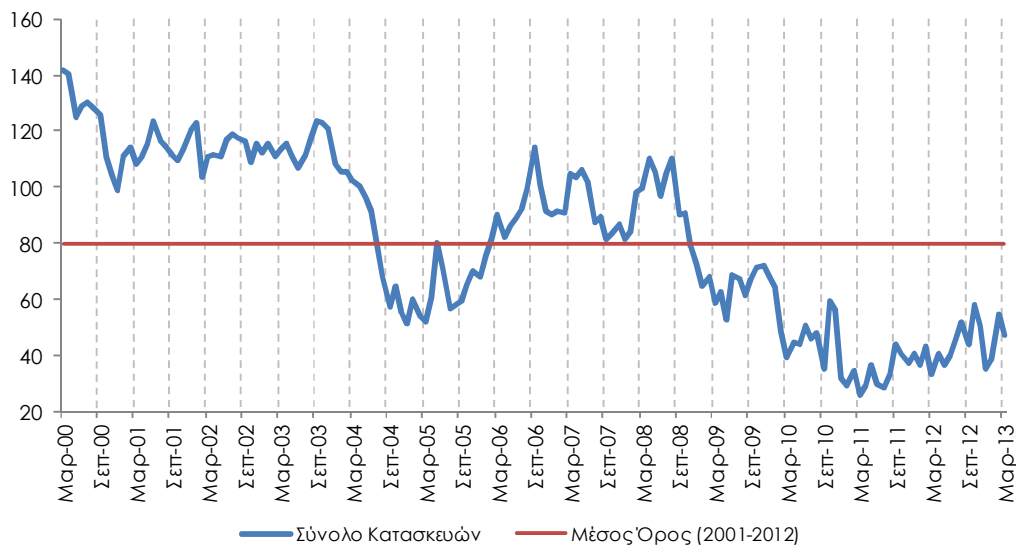
Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** κερδίζει έδαφος και αυτόν το μήνα και διαμορφώνεται στις 43,6 μονάδες (από 35,1), στην καλύτερη επίδοσή του από τον Ιούνιο του 2011. Η άνοδος εκπορεύεται κατά κύριο λόγο από τη μείωση των αρνητικών προσδοκιών στην απασχόληση (-32 από -43 μονάδες ο σχετικός δείκτης), όπου το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει μείωσή της περιορίζεται στο 34% (από 47%). Ο αρνητικός δείκτης του επιπέδου των προγραμματισμένων εργασιών αμβλύνεται επίσης ελαφρά (-79 από -84 μονάδες), αλλά και πάλι τα 4/5 των επιχειρήσεων (από 86%) αναμένουν μειωμένες εργασίες. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία των εργασιών των επιχειρήσεων χάνουν έδαφος, με το σχετικό ισοσκελισμένο ισοζύγιο να υποχωρεί στις -33 μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας περιορίζονται στους 4,2 (από 6,1 μήνες). Στις τιμές, οι έντονα αποπληθωριστικές προσδοκίες εξομαλύνονται (-48 από -70 μονάδες το ισοζύγιο). Μόλις το 1-2% των επιχειρήσεων από τα τέλη του περασμένου έτους δεν αναφέρει λειτουργικά εμπόδια, όταν το 65% δηλώνει ως βασικότερο πρόσκομμα στη λειτουργία του τη χαμηλή ζήτηση, το 21% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 10% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
		Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012			
Κατασκευές (1996-2006=100)		26,3	123,8	79,7	95,3	65,5	47,4	34,2	43,2			
		Μαρ-11	Σεπ-03									
2012												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
36,4	43,4	33,2	40,8	36,5	40,0	46,3	52,0	44,4	58,3	51,1	35,6	
2013												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
38,5	55,0	47,1										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**, φθάνοντας στις 48,9 μονάδες (από 61,2), υψηλότερα πάντως έναντι της αντίστοιχης περσινής του τιμής (38,3 μονάδες). Στις προβλέψεις για τις προγραμματισμένες εργασίες, ο σχετικός δείκτης χάνει σημαντικό έδαφος, κινούμενος κατά 22 μονάδες χαμηλότερα, στις -81, ενώ στις προβλέψεις της απασχόλησης, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στις -30 μονάδες. Στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες εργασίες των επιχειρήσεων, ο σχετικός δείκτης καταβαρυνώνεται στις -59 μονάδες (από -7). Ως προς τις τιμές, καταγράφεται περαιτέρω πτώση του σχετικού πληθωριστικού ισοζυγίου (+9 από +26 μονάδες), ενώ τέλος, το 3-4% των ερωτηθέντων το τελευταίο δίμηνο δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Οι υπόλοιπες επιχειρήσεις επισημαίνουν τη χαμηλή χρηματοδότηση (64%), τη χαμηλή ζήτηση (19%) και την τρέχουσα δυσμενή συγκυρία (10%) ως τα βασικότερα επιχειρηματικά τους προσκόμματα.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: ΕΛΑΦΡΑ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ, ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΟΙ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** επανέρχεται σε ανοδική τροχιά και διαμορφώνεται στις 64,2 μονάδες (από 60,3), σε ανώτερη επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής (51,9 μονάδες). **Αν και οι τρέχουσες πωλήσεις παραμένουν εξαιρετικά υποτονικές, είναι οι προσδοκώμενες βραχυπρόθεσμες πωλήσεις που έλκουν το συνολικό δείκτη προς τα πάνω.** Συγκεκριμένα, οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους διευρύνονται ελαφρά, με το σχετικό δείκτη να αποδυναμώνεται περαιτέρω, στις -59 μονάδες (από -56), και το 68% των επιχειρήσεων να αναφέρει εκ νέου μειωμένες πωλήσεις, όταν μόλις το 9% εκτιμά το αντίθετο. Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο αμβλύνεται στις -9 μονάδες (από -15), με το ¼ των επιχειρήσεων (από 3/10) να κρίνει ως χαμηλά για την εποχή τα αποθέματά του και το 15% να δηλώνει το αντίθετο. Οι προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο μεταβάλλονται θετικά, με το σχετικό δείκτη να κερδίζει 23 μονάδες, φθάνοντας στις -37, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, το ισοζύγιο στις παραγγελίες προς προμηθευτές διατηρείται σχεδόν αμετάβλητο σε πολύ χαμηλά επίπεδα (στις -

50 μονάδες). Οι προβλέψεις για την απασχόληση στον τομέα κινούνται ελαφρώς ανοδικά, αν και παραμένουν επίσης έντονα δυσμενείς (-34 από -41 μονάδες ο δείκτης), με το 36% των επιχειρήσεων (από 42%) να αναμένει πτώση. Τέλος, στις τιμές, ο σχετικός αποπληθωριστικός δείκτης μεταβάλλεται ήπια, στις -28 μονάδες (από -31), με το 1/3 των επιχειρήσεων να αναμένει πτώση και το 5% άνοδό τους.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** μεταβάλλονται οριακά προς τα κάτω, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις 58,5 μονάδες, χαμηλότερα πάντως σε σχέση με την περυσινή περίοδο (70,8 μονάδες). Η πτώση του σχετικού δείκτη στις εκτιμώμενες τρέχουσες πωλήσεις (-55 από -37 μονάδες) και η άνοδος του αρνητικού ισοζυγίου των αποθεμάτων (-3 από -10 μονάδες), αντισταθμίζονται εξολοκλήρου από την ανάλογη βελτίωση του δείκτη των προβλεπόμενων πωλήσεων (-40 από -61 μονάδες). Στα υπόλοιπα στοιχεία, το έντονα αρνητικό ισοζύγιο στις προβλέψεις παραγγελιών προς τους προμηθευτές εξομαλύνεται (-36 από -48 μονάδες), ενώ ο δείκτης της απασχόλησης του κλάδου μεταβάλλεται οριακά προς τα κάτω, στις -30 μονάδες, οι οποίες και προέρχονται από το ίδιο ποσοστό όσων προβλέπουν μείωση της απασχόλησης στον κλάδο. Ελαφρώς πτωτική είναι τέλος η τάση στις τιμές, με τις μισές επιχειρήσεις να αναμένουν πτώση τους (από 38%) και το 11% (από 3%) να προβλέπει αντίθετα άνοδο.

Μικρή ανάκαμψη για τέταρτο κατά σειρά μήνα σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, όπου ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 69,0 μονάδες (από 65,7), ανώτερα σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή επίδοση (35,6 μονάδες). Ως προς τις παραμέτρους του δείκτη, οι υποτονικές εκτιμήσεις για τις πωλήσεις διευρύνονται περαιτέρω (στις -73 από -69 μονάδες ο δείκτης), εξέλιξη η οποία υπερσκελίζεται αφενός από τις έντονα αρνητικές βραχυπρόθεσμες προβλέψεις των πωλήσεων (-63 από 72 μονάδες) και αφετέρου από την περαιτέρω πτώση στον δείκτη των αποθεμάτων, με το σχετικό δείκτη να έχει υποχωρήσει πλέον στις -45 μονάδες (από -40), εξαιτίας των περιορισμένων παραγγελιών. Μάλιστα, ο δείκτης των προβλεπόμενων παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο καταρρακτώδεις στις -68 μονάδες, με το συντριπτικό 73% να αναμένει μείωσή τους. Σε επίπεδο απασχόλησης, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο παραμένει στις -64 μονάδες, ενώ τέλος, στις τιμές, το ποσοστό των λιανεμπόρων που αναμένει μείωσή τους περιορίζεται στο 56% (από 73%), ενώ σταθερά, για περισσότερο από ένα χρόνο, καμία επιχείρηση δεν εκφράζει προβλέψεις ανόδου τιμών.

Οριακή ανάκαμψη σημειώνουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 67,1 μονάδες (από 65,5), σε καλύτερη επίδοση από την αντίστοιχη περυσινή (58,4 μονάδες). Η μεταβλητή των εκτιμημένων τρεχουσών πωλήσεων του κλάδου χάνει 9 μονάδες (στις -45), ενώ στα αποθέματα σημειώνεται έντονη διόγκωση. Οι μεταβολές αυτές αντισταθμίζονται πάντως από την κατακόρυφη άνοδο του δείκτη των προβλεπόμενων πωλήσεων, ο οποίος ισοσκελίζεται (από -53 μονάδες), με τις αρνητικές προβλέψεις των παραγγελιών προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο να εξομαλύνονται επίσης (-32 από -47 μονάδες το ισοζύγιο). Αμβλύνονται και οι έντονα αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση (-50 από -67 μονάδες ο δείκτης), με το 58% των επιχειρήσεων (από 67%) να αναμένει μείωσή της και το 7% άνοδο (από μηδενικό ποσοστό εδώ και 1 ½ έτος). Τέλος, στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εκφράζονται από το 18% των επιχειρήσεων, με όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα.

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012			
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)	50,8 Ιούλ-10	124,3 Μαι-07	89,9	102,5	80,4	59,2	58,9	57,1			
2012											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
56,0	52,7	51,9	52,4	58,2	58,2	62,7	67,5	58,4	51,1	56,2	59,4
2013											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
62,6	60,3	64,2									

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, μετά από ένα δίμηνο πτωτικής πορείας, αλλάζει τάση τον Μάρτιο και κινείται ανοδικά, στις 64,2 μονάδες (από 59,2), υψηλότερα σε σχέση με την ίδια περίοδο πέρυσι (50,8 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις των επιχειρήσεων επιδεινώνονται, με το σχετικό δείκτη να χάνει 6 μονάδες, φθάνοντας στις -72, ενώ τα αποθέματα καταγράφουν μικρή θετική μεταβολή (-2 από -7 μονάδες το ισοζύγιο). Έτσι, η αιτία για την άνοδο του συνολικού δείκτη είναι οι προβλεπόμενες πωλήσεις του κλάδου, όπου και καταγράφεται αξιοσημείωτη ανάκαμψη (-31 από -57 μονάδες το ισοζύγιο). Στις προβλέψεις απασχόλησης, ο σχετικός δείκτης κερδίζει έδαφος, παραμένοντας όμως δυσμενής (-38 από -47 μονάδες), ενώ ως προς το επίπεδο παραγγελιών προς προμηθευτές, το σχετικό ισοζύγιο μεταβάλλεται αρνητικά, στις -59 μονάδες (από -52). Τέλος, στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει στα ίδια επίπεδα (-18 μονάδες), με τις προβλέψεις αποκλιμάκωσης να υιοθετούνται από το ¼ σχεδόν των επιχειρήσεων.

Οριακή άνοδο καταγράφουν τον Μάρτιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις 53,2 μονάδες, στα ίδια περίπου επίπεδα με τα αντίστοιχα περσινά (50,6 μονάδες). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων (94%) συνεχίζει να εκτιμά μείωση των τρεχουσών πωλήσεων, ενώ πάνω από 90%

είναι και όσοι αναμένουν πτώση των βραχυπρόθεσμων πωλήσεών τους. Ο δείκτης των αποθεμάτων υποχωρεί περαιτέρω, κατά 7 μονάδες (στις -60), ενδεικτικό της ελλιπούς ανανέωσής τους, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, διατηρείται σε πολύ υψηλά επίπεδα το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει μειωμένες παραγγελίες προς προμηθευτές (63%). Στην απασχόληση του κλάδου το επόμενο τρίμηνο, ο σχετικός δείκτης παραμένει στις -18 μονάδες, με τα 4/5 των επιχειρήσεων να αναμένουν σταθερότητα, ενώ τέλος στις τιμές, το 55% των επιχειρήσεων αναμένει μείωσή τους (από 58%) και το 6% άνοδο (από 3%).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: ΗΠΙΑ ΠΤΩΣΗ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΕΣ, ΥΠΟΤΟΝΙΚΗ ΖΗΤΗΣΗ

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** κινείται ελαφρώς πτωτικά τον Μάρτιο, αλλάζοντας τάση μετά από ένα τρίμηνο ήπιας ανόδου, διαμορφούμενος στις 60,4 μονάδες (από 62,3), υψηλότερα πάντως σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό του επίπεδο (55,2 μονάδες). **Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση έχουν επιδεινωθεί και υποχωρούν στα επίπεδα του Ιανουαρίου, με τις υπόλοιπες μεταβλητές του δείκτη να παραμένουν σχετικά σταθερές.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διαμορφώνεται εκ νέου στις -38 μονάδες, ενώ και στις προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου καταγράφεται σταθερότητα (-10 μονάδες το ισοζύγιο). Η πτώση των 7 μονάδων στο ισοζύγιο εκτιμήσεων για τη ζήτηση του τρέχοντος τριμήνου (-26 μονάδες) είναι τελικά αυτή που ωθεί το συνολικό δείκτη προς τα κάτω. Από τα υπόλοιπα στοιχεία, στην απασχόληση, ο σχετικός αρνητικός δείκτης κερδίζει έδαφος (-17 από -28 μονάδες), με το ¼ των επιχειρήσεων (από 37%) να αναμένει μείωση των θέσεων εργασίας το προσεχές τρίμηνο και το 7% (από 9%) να προβλέπει το αντίθετο. Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προβλέψεις εντείνονται ελαφρά, με το σχετικό ισοζύγιο να χάνει 8 μονάδες (-30 μονάδες), ενώ τέλος, περιορίζεται στο 7% (από 9%), το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ακώλυτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, οι μισές επισημαίνουν την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, το ¼ την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 17% παράγοντες όπως η τρέχουσα οικονομική συγκυρία και η ύφεση, η καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, οι έκτακτες εισφορές, η έλλειψη ρευστότητας, οι απεργιακές κινητοποιήσεις, οι υπερβολικές ασφαλιστικές εισφορές, οι τιμές των καυσίμων, η καθυστέρηση του ΕΣΠΑ κ.α.

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών επισημαίνονται τα εξής:

Ελαφρώς ανοδικά κινείται τον Μάρτιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στον κλάδο **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, φθάνοντας τις 69,6 μονάδες (από 67,6), υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περσινής τιμής του (58,9 μονάδες). Από τις βασικές συνιστώσες του δείκτη, είναι οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων και οι βραχυπρόθεσμες προβλέψεις της ζήτησης που βελτιώνονται, με τα σχετικά ισοζύγια να κερδίζουν αμφότερα από 10 μονάδες, κινούμενα στις -42 και +7 μονάδες αντίστοιχα. Αντίθετα, οι εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης χάνουν έδαφος (-35 από -19 μονάδες ο δείκτης), ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για την απασχόληση εξομαλύνονται σημαντικά, καθώς πλησιάζει και η έναρξη της θερινής περιόδου, με το σχετικό δείκτη να λαμβάνει θετικό πρόσημο για πρώτη φορά μετά από 2 ½ έτη αρνητικών επιδόσεων (+8 από -3 μονάδες). Στις τιμές, το 85% των επιχειρήσεων αναμένει σταθερότητα και το 13% μείωσή τους, ενώ τέλος, το 6% των επιχειρήσεων δηλώνει ακώλυτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 62% να κρίνει ως βασικότερο

επιχειρηματικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 18% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 13% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Ανάκαμψη κατά 10 μονάδες σημειώνει τον Μάρτιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, κινούμενος στις 61,3 μονάδες, χαμηλότερα πάντως σε σχέση με πέρυσι (52,4 μονάδες). Από τους κύριους δείκτες δραστηριότητας, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων αμβλύνεται στις -42 μονάδες (από -51), ενώ και η τρέχουσα ζήτηση ανακάμπτει κατά 20 μονάδες (στις -10 μονάδες το ισοζύγιο). Θετική είναι και η μεταβολή στην προβλεπόμενη ζήτηση του επόμενου τριμήνου, με το σχετικό δείκτη να βελτιώνεται στις -9 μονάδες (από -20), ενώ από τις υπόλοιπες μεταβλητές, το ποσοστό των επιχειρήσεων που διατυπώνουν αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση περιορίζεται στο 40% (από 57%), με το 3% να αναμένει άνοδο (από 13%). Το ισοζύγιο των προβλέψεων των τιμών χάνει 13 μονάδες, κινούμενο στις -44, ενώ μόνο το 8% δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 48% αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 1/3 την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 1/10 την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα βασικότερα λειτουργικά προσκόμματα.

Βελτίωση καταγράφουν οι προσδοκίες των επιχειρήσεων στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** τον Μάρτιο (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), με το σχετικό δείκτη να αυξάνεται κατά 3 περίπου μονάδες, στις 76,1 μονάδες, ανώτερα από την αντίστοιχη περσινή τιμή του (63,5 μονάδες). Από τα επιμέρους βασικά στοιχεία, είναι οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και οι προβλέψεις για τη μελλοντική ζήτηση που έλκουν τον συνολικό δείκτη προς τα πάνω, με τα σχετικά τους ισοζύγια να κινούνται στις μηδέν και +7 μονάδες αντίστοιχα (από -4 και μηδέν). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα (-5 μονάδες), ενώ οι προσδοκίες για την απασχόληση μεταβάλλονται θετικά, καταλήγοντας σε ισοσκελισμένο ισοζύγιο (από -4 μον.), και οι προβλεπόμενες τιμές αρνητικά (-17 από +13 μονάδες το ισοζύγιο). Τέλος, διατηρείται στο 9% από τις αρχές του έτους, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με το 62% να αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο εμπόδιο, το 11% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 19% άλλους παράγοντες.

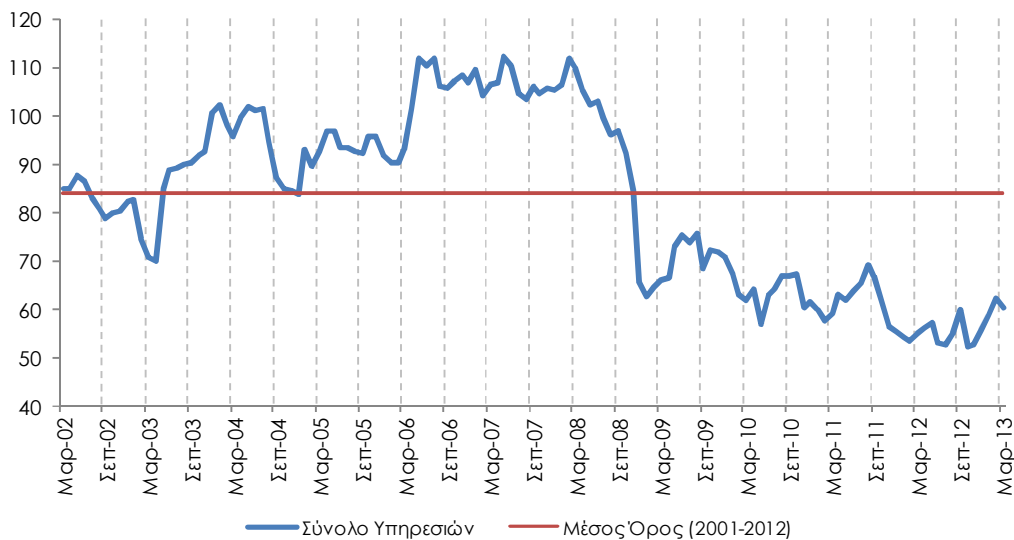
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012			
Υπηρεσίες (1998-2006=100)	53,4 Φεβ-12	122,5 γ' τρίμ. 01	85,1	97,8	70,1	63,6	61,7	54,8			
2012											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
54,2	53,4	55,2	56,1	57,4	53,0	52,9	55,0	59,9	52,2	52,5	55,8
2013											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
58,9	62,3	60,4									

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες
(1998-2006=100)

Πηγή: IOBE

Ήπια ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού**, όπου ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 60,9 μονάδες (από 58,3), υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή του τιμή (47,5 μονάδες). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα σημειώνουν πτώση 10 μονάδων, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί στις -38 μονάδες, ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, το σχετικό ισοζύγιο επίσης αποκλιμακώνεται ελαφρά (στις -21 από -17 μονάδες). Τις εξελίξεις αυτές αντισταθμίζουν οι ευνοϊκότερες προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση, όπου ο σχετικός δείκτης ανακάμπτει, ύστερα από μία τριετία, σε θετικά επίπεδα (+7 μον. από -17). Στα υπόλοιπα μεγέθη, σημειώνεται περαιτέρω άμβλυνση των αρνητικών προβλέψεων της απασχόλησης του κλάδου (-3 από -21 μον. ο δείκτης) και εξομάλυνση του αποπληθωριστικού επιπέδου του δείκτη στις προβλεπόμενες τιμές (-34 από -59 μον.), Τέλος, και πάλι το 1/5 των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, ενώ από ένα 32% επισημαίνει αμφότερες την ανεπάρκεια ζήτησης και κεφαλαίων κίνησης ως τα βασικότερα προσκόμματα στην ομαλή δραστηριότητά του και το 1/10 των επιχειρήσεων τη δύσκολη τρέχουσα συγκυρία.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στον κλάδο των **Χερσαίων Μεταφορών** υποχωρούν τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να χάνει σχεδόν 20 μονάδες και να διαμορφώνεται στις 59,0 μονάδες, σε καλύτερη επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής (41,9 μονάδες). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, όλες κινούνται πτωτικά: το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητα κατρακυλά στις -49 μονάδες (από -17), ενώ και το αντίστοιχο για τη ζήτηση του κλάδου υποχωρεί στις -41 μονάδες (από -24). Το θετικό ισοζύγιο της προβλεπόμενης ζήτησης περιορίζεται επίσης κατά 20 μονάδες, στις +2, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, οι προβλέψεις για την απασχόληση μεταβάλλονται θετικά (-2 από -33 μον. ο δείκτης), με το πληθωριστικό ισοζύγιο των τιμών να δίνει τη θέση του σε κυρίαρχες προσδοκίες αποκλιμάκωσης (στις -12 από +23 μονάδες). Τέλος, καμία επιχείρηση δεν δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία, με τις μισές να επισημαίνουν την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης, το 13% την ανεπάρκεια ζήτησης και το 32% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα βασικά επιχειρηματικά προσκόμματα.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**ΑΜΕΤΑΒΛΗΤΗ Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ, ΕΝΙΣΧΥΕΤΑΙ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητος και τον Μάρτιο, στις -71,2 μονάδες (από 71,4). Η σταθεροποίηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης κρίνεται θετική και εκπορεύεται από τη σταδιακή άμβλυνση των πολλών αβεβαιοτήτων. Από την άλλη πλευρά, ακόμα κινείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθώς οι πολίτες προσπαθούν να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα. Όμως, ταυτόχρονα η ανεργία και ειδικά η μακροχρόνια ανεργία εξακολουθεί να αυξάνεται, με αποτέλεσμα και ο φόβος απέναντί της να παραμένει κυρίαρχος στην κοινωνία. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας έχει πραγματοποιηθεί πριν τις αρνητικές εξελίξεις των τελευταίων εβδομάδων (ιδιαίτερα της Κύπρου), και επομένως αβεβαιότητες που προέκυψαν έκτοτε, ενδεχομένως να μην αποτυπώνονται στην παρούσα έρευνα. Οι Έλληνες παραμένουν σταθερά οι πιο απαισιόδοξοι ευρωπαίοι, με τους Πορτογάλους να ακολουθούν και αυτόν το μήνα, μαζί με τους καταναλωτές της Κύπρου, της Βουλγαρίας, της Ουγγαρίας και της Ιταλίας. Η καταναλωτική εμπιστοσύνη κινείται ανοδικά σε 16 χώρες τον Μάρτιο, ενώ θετικοί δείκτες καταγράφονται και πάλι μόνο σε Σουηδία, Φινλανδία και Δανία. Αναλυτικότερα για την Ελλάδα:

- **Επιδείνωση στις δυσμενείς προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των πολιτών τον Μάρτιο για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες μεταβάλλονται αρνητικά σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί κατά 2 μονάδες, στις -63,2 μονάδες. Το 73% (από 71%) των ερωτηθέντων κρίνει ότι το επόμενο διάστημα η οικονομική τους κατάσταση θα επιδεινωθεί ελαφρά ή αισθητά, ενώ ένα 2% και πάλι αναμένει το αντίθετο (από 6%). Οι σχετικοί δείκτες στην ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται αντίστοιχα στις -9,7 και -11,4 μονάδες.

- **Περιορισμένη άνοδος στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Οριακώς ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους τους προσεχείς 12-μηνους, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -63,8 μονάδες. Το ποσοστό των καταναλωτών που προβλέπουν ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση περιορίζεται στο 74% (από 76%), ενώ το 15% (από 9%) κρίνει ότι η κατάσταση θα παραμείνει αμετάβλητη. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις -25,3 και -26,7 μονάδες.

- **Βελτίωση στην υποτονική πρόθεση για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες κερδίζει έδαφος τον Μάρτιο και διαμορφώνεται στις -74,7 μονάδες (από -79,9), με το 88% (από 92%) των ελληνικών νοικοκυριών να θεωρούν μη πιθανή ή καθόλου πιθανή την αποταμίευση το επόμενο 12μηνο. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται στις -13,1 και -14,1 μονάδες.

- **Εντείνονται οι απαισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύεται και τον Μάρτιο, κινούμενος στις 83,0 μονάδες (από 79,3). Το ποσοστό των πολιτών που προβλέπει ότι η ανεργία θα αυξηθεί αισθητά αυξάνεται στο 78% (από 74%). Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη περιορίζονται οριακά στις +38,4 και +42,0 μονάδες.

- **Ανάκαμψη των χαμηλών προβλέψεων για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) βελτιώνεται για δεύτερο κατά σειρά μήνα τον Μάρτιο, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις 69,5 μονάδες (από 72,3). Παρόλα αυτά, το 82% (από 85%) των

καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβούν σε πολύ ή λίγο λιγότερες δαπάνες, ενώ διπλασιάζεται στο 14% το ποσοστό εκείνων που αναμένουν οι δαπάνες τους να μην μεταβληθούν. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες αυξάνονται ελαφρά στις -23,7 και 24,4 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα.

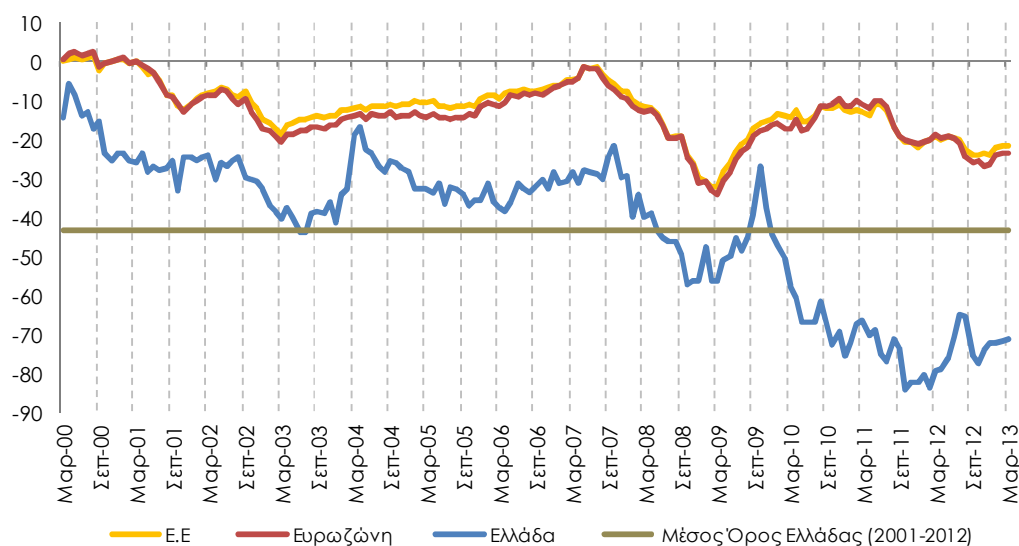
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2012	2008	2009	2010	2011	2012				
ΕΕ-27	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-13,0	-17,7	-23,1	-13,1	-15,5	-21,4				
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-14,2	-18,4	-24,8	-14,2	-14,5	-22,3				
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-43,2	-46,0	-45,7	-63,4	-74,1	-74,8				
Περιοχή	2012											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-20,6	-20,0	-19,1	-20,1	-19,2	-19,5	-20,1	-22,6	-23,8	-24,2	-23,6	-23,9
Ευρωζώνη	-20,6	-20,1	-18,9	-19,7	-19,1	-19,6	-21,3	-24,4	-25,7	-25,5	-26,7	-26,3
Ελλάδα	-80,1	-83,5	-79,3	-78,7	-75,8	-70,4	-64,7	-65,2	-75,6	-77,5	-74,1	-72,1
Περιοχή	2013											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-21,9	-21,6	-21,6									
Ευρωζώνη	-23,9	-23,6	-23,5									
Ελλάδα	-71,9	-71,4	-71,2									

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

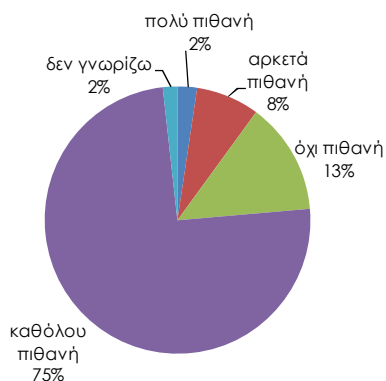
Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

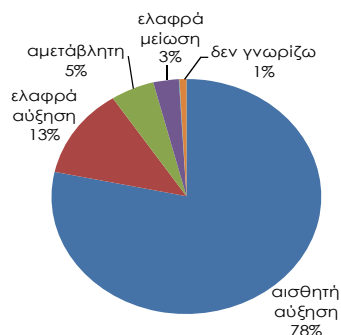
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Βασικοί Δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

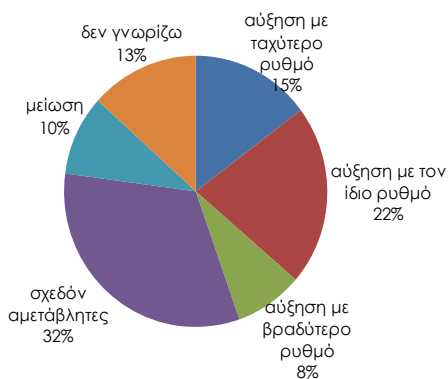
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

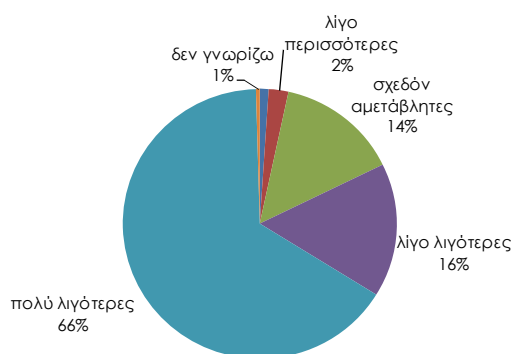
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE

- **Περαιτέρω εκτόνωση των πληθωριστικών προσδοκιών**

Ο δείκτης πρόβλεψης των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες εξασθενεί και τον Μάρτιο κατά 4 μονάδες και ισοσκελίζεται, με το ποσοστό εκείνων που προβλέπουν αύξηση τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό να παραμένει στο 37% και το ποσοστό όσων θεωρούν ότι οι τιμές θα μειωθούν να διπλασιάζεται στο 10%. Οι αντίστοιχοι ευρωπαϊκοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινούνται στις +20,2 και +18,8 μονάδες.

- **Σταθερά πάνω από τα μισά νοικοκυριά «μόλις τα βγάζουν πέρα»**

Ως προς τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» περιορίζεται στο 52% (από 54% τον Φεβρουάριο και 59% τον Ιανουάριο), ενώ το αντίστοιχο εκείνων που αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους αυξάνεται στο 18% (από 15%). Το 8-9% των καταναλωτών το τελευταίο δίμηνο δηλώνει ότι αποταμιεύει λίγο ή πολύ, ενώ τέλος, το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι έχουν χρεωθεί παραμένει στο 22-23%.